

«Regel1»
«Regel2»
«Regel3»
«Regel4»
«Regel5»
«Regel6»

Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag
t (070) 312 21 21
f (070) 312 21 00
e-mail: smits@hbo-raad.nl
Doorkiesnummer:
(070) – 312 21 62
Datum:
19 december 2012
Ons kenmerk:
12-2205.O&S/Rms
Onderwerp:
Vreemde ogen dwingen - cie Bruijn

«Aanhefformeel»

Op 31 oktober jl. berichtten wij u omtrent de besluitvorming in de Algemene Vergadering met betrekking tot de implementatie van het rapport van de Commissie Bruijn, 'Vreemde ogen dwingen'.

In deze brief werd vermeld dat het volgende is afgesproken:

1. Elke hogeschool (met opleidingen buiten de educatieve sector) start (dan wel participeert in) ten minste één pilot met betrekking tot gemeenschappelijke toetsing, samen met ten minste twee opleidingen van andere hogescholen. Iedere hogeschool besluit zelf wat de eigen pilot zal zijn respectievelijk aan welke pilot wordt deelgenomen.
2. De rol van de vereniging ten aanzien van deze pilots blijft beperkt tot het monitoren van welke pilots er worden gestart, met als doel een maximale spreiding te faciliteren over a) de hogescholen, b) de sectoren en c) de mogelijke vormen van gemeenschappelijk toetsen.
3. Op het niveau van de vereniging zal worden geïnventariseerd bij welke opleidingen thans al sprake is van initiatieven om te komen tot een vorm van 'landelijk breed' gezamenlijk toetsen. De doelstelling is ten minste tot 2 à 3 van dergelijke pilots te komen. Een hogeschool zal worden gevraagd als penvoerder van een dergelijke 'landelijke pilot' op te treden.
4. Op het niveau van de vereniging zullen twee expertgroepen worden ingesteld: één die zal zich bezig houden met de opstelling van een protocol voor toetsing van "kern" werkstukken, en een andere expertgroep die de opdracht krijgt om een module Basiskwalificatie examinator (BKE) te ontwikkelen. Beide expertgroepen zullen worden ondersteund vanuit het bureau van de HBO-raad.

Door middel van deze brief informeren wij u graag over een aantal ontwikkelingen dat sinds 31 oktober jl. heeft plaatsgevonden.

Ten eerste is het bestuur er van verscheidene kanten op geweest, dat in de brief van 31 oktober géén datum stond genoemd voor het informeren van het bestuur over de pilot(s) die de hogeschool voornemens is te starten. Dat was een bewuste keuze, maar inderdaad hebben wij verzuimd toe te lichten wat de reden daarvoor was. Namelijk, dat ten tijde van de opstelling van de brief nog geen duidelijkheid bestond over de opstelling van de Minister van OCW ten aanzien van de implementatievoorstellen zoals die waren geformuleerd door de Algemene Vergadering.

Het was derhalve mogelijk dat de Minister nadere eisen zou formuleren waaraan het proces zou moeten voldoen. Deze nadere eisen hadden consequenties kunnen hebben voor de verschillende stappen in het proces. In die situatie was het noemen van een datum weinig zinvol.

Informeel is door het bureau als datum 15 december gecommuniceerd, maar gebleken is dat weinig hogescholen in staat zijn geweest om het bestuur vóór die datum te informeren over de pilot(s) die zij voornemens zijn te starten, en ook voor de 'landelijk brede' pilots bleek deze datum niet haalbaar.

Inmiddels heeft op ambtelijk niveau (voor)overleg met het ministerie van OCW plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat de Minister graag vóór 1 februari 2013 een bestuurlijke afspraak zou willen maken over de implementatie van de voorstellen uit 'Vreemde ogen dwingen'. Op hoofdlijnen zal deze bestuurlijke afspraak naar alle waarschijnlijkheid het plan van aanpak volgen dat door de Algemene Vergadering is vastgesteld.

Tevens ligt het in de lijn der verwachtingen dat in deze bestuurlijke afspraak een kwantitatieve doelstelling zal worden opgenomen, bijvoorbeeld dat aan het einde van deze kabinetsperiode (wat praktisch kan worden vertaald in: aan het einde van het studiejaar 2016-2017) de helft van alle bachelor opleidingen op één of andere manier (NB: dus kan dus ook zijn op een andere manier dan via gemeenschappelijke toetsing, zie hieromtrent 'Vreemde ogen dwingen') extern gevalideerd is.

Met het oog op de totstandkoming van deze bestuurlijke afspraak verzoeken wij u thans om het bestuur **uiterlijk op 25 januari 2013** of zo veel eerder als voor u haalbaar is, op de hoogte te willen stellen van:

- de pilot(s) in het kader van gemeenschappelijk toetsen die uw hogeschool voornemens is te starten resp. waarin uw hogeschool participeert;
- welke andere hogescholen aan deze pilot(s) deelnemen;
- welke vorm(en) van gemeenschappelijke toetsing in deze pilot(s) wordt/worden beproefd.

Het bestuur zal de Minister vervolgens hieromtrent informeren in het kader van de te maken bestuurlijke afspraak.

Naar aanleiding van onze brief van 31 oktober jl. is aan het bestuur een aantal praktische vragen voorgelegd met betrekking tot (onder meer) de aard en inrichting van de pilots m.b.t. gemeenschappelijk toetsen. Voor het geval dergelijke vragen ook binnen uw hogeschool leven, informeren wij u hierbij graag omtrent de vragen die vaak aan ons werden voorgelegd.

- a) Is het ook mogelijk een pilot gemeenschappelijk toetsen te starten met méér of minder dan 3 hogescholen?

In de lijn van 'Vreemde ogen dwingen' is naar het oordeel van het bestuur 3 een minimumaantal om een pilot mee te starten; minder dan 3 is derhalve alleen denkbaar wanneer er minder dan 3 potentiële 'partners' zijn. Een pilot met méér dan 3 opleidingen is natuurlijk welkom; wel is het dan van belang extra aandacht te besteden aan de 'beheersbaarheid' van een dergelijk pilot.

- b) Kan een pilot gemeenschappelijk toetsen ook worden gestart met een buitenlandse hogeschool?

Het bestuur is van oordeel dat zo'n pilot zeer welkome informatie zou kunnen bieden voor de kansen en bedreigingen rond dergelijke vormen van gemeenschappelijk toetsen, en dus zeer waardevol zou kunnen zijn. Ook hier is het dan wel van belang terdege aandacht te besteden aan de stuur- en beheersbaarheid van een dergelijk pilot.

- c) Moet een pilot gemeenschappelijk toetsen altijd betrekking hebben op de instellingsonafhankelijke curriculum overstijgende voortgangstoets die Bruijn c.s. aanbevelen?

In het rapport 'Vreemde ogen dwingen' spreekt de commissie Bruijn een voorkeur uit voor de instellingsonafhankelijke curriculum overstijgende voortgangstoets waarmee al jaren ervaring is opgebouwd bij de medische faculteiten van de een viertal universiteiten. Tegelijkertijd stelt de commissie Bruijn echter duidelijk, dat er ook andere vormen gemeenschappelijk toetsen denkbaar zijn.

Het komt het bestuur voor dat in dit stadium, waarin vooralsnog de doelstelling is een zo breed mogelijke ervaring op te doen met gemeenschappelijk toetsen, het van belang is alle vormen van gemeenschappelijk toetsen te beproeven. Eén van de punten die het bestuur voornemens is te monitoren, is dan ook of er sprake is van voldoende spreiding van de pilots over de verschillende vormen van gemeenschappelijk toetsen. Het is derhalve wenselijk dat een aantal pilots zich richt op de instellingsonafhankelijke curriculum overstijgende voortgangstoets, maar dat daarnaast óók ervaring wordt opgedaan met andere vormen van gemeenschappelijk toetsen.

- d) Voldoet een pilot waarbij externen als assessor/gécommitteerde/deskundige bij examens worden betrokken?

Naar het oordeel van het bestuur hangt dit af van de precieze vorm. Als het uitsluitend gaat om het betrekken van externen bij (de beoordeling van) de toets dan is wel sprake van een vorm van *externe validering* (waarmee zeker ook ervaring moet worden opgedaan) maar kan dit moeilijk worden gezien als *gemeenschappelijk toetsen*. Indien het echter gaat om een pilot waarbij de drie (of meer) betrokken opleidingen experimenteren met het systematisch uitwisselen van examens, beoordelaars en examinatoren, dan is wel sprake van een vorm van gemeenschappelijk toetsen.

- e) Kan het experimenteren met externen in een examencommissie worden gezien als een vorm van gemeenschappelijk toetsen?

In zijn algemeenheid is ook hier naar het oordeel van het bestuur wel sprake van externe validering maar niet van gemeenschappelijk toetsen. Echter is het geval dat dit onderdeel zou uitmaken van een breed experiment als bedoeld onder d) dan zou dit wel het geval kunnen zijn.

f) Hoe komen de 'landelijk brede' pilots tot stand?

Het bestuur meent dat hier de vereniging een actievere rol moet spelen. Voor het stimuleren en faciliteren van 2 à 3 van dergelijke pilots is voorgesteld een bedrag van € 50.000 per pilot te reserveren uit de beschikbaar gestelde € 8 miljoen (zie hieronder, punt g.). Het bestuur verzoekt een ieder die op de hoogte is van dergelijke initiatieven, te stimuleren dat deze initiatieven ook inderdaad als pilot bij het bestuur worden voorgedragen. Aan de SAC-voorzitters is gevraagd of zij op de hoogte zijn van dergelijke initiatieven en zo ja, het bestuur daaromtrent te informeren.

Het is echter niet de bedoeling dat er voorstellen door of namens de SAC's worden ingediend en/of dat de SAC's gaan selecteren. Integendeel, het bestuur ziet voor zich dat zij zelf op advies van de bestuurlijke werkgroep onderwijs een keuze maakt uit de voorstellen die zijn gedaan. Er zal daartoe een beperkte set criteria worden ontwikkeld die in de week van 7 januari 2013 zal worden toegezonden aan de colleges en aan de SAC-voorzitters, en zal worden gepubliceerd via de website van de HBO-raad. Het bestuur zal aan de Algemene Vergadering verantwoording afleggen omtrent haar besluitvorming. Dit alles laat overigens onverlet dat ook ten aanzien van deze pilots, een hogeschool gevraagd zal worden om als penvoerder op te treden.

g) Er worden op allerlei plaatsen initiatieven genomen met betrekking tot gemeenschappelijk toetsen. Hoe verhouden die zich tot de € 8 miljoen die beschikbaar is voor experimenten?

Zoals bekend heeft het vorige kabinet een bedrag van € 8 miljoen over een periode van 4 jaar (dus € 2 miljoen per jaar) beschikbaar gesteld voor experimenten met gemeenschappelijk toetsen. In het plan van aanpak dat door de Algemene Vergadering is vastgesteld, is vastgelegd dat aan de Minister zal worden voorgesteld deze € 8 miljoen (minus een beperkt budget voor 'centrale' en ondersteunende werkzaamheden en de facilitering van de landelijke pilots) naar rato van het aandeel in de rijksbijdrage te verdelen onder de hogescholen die deelnemen aan één of meer pilots.

Wat dit laatste betreft wijzen wij u er op, dat sommige hogescholen al eerder hebben deelgenomen aan extern gefinancierde projecten met vergelijkbare doelstellingen, bijvoorbeeld het programma 'Toetsen en toetsgestuurd leren voor het h.o.' van SURF. Het is vanzelfsprekend mogelijk – en wellicht zelfs wenselijk! – om in het kader van gemeenschappelijk toetsen, pilots te starten die een vervolgfase vormen van dergelijke projecten. Het is echter niet wenselijk om dezelfde projecten langs deze weg nogmaals extern te financieren.

h) Wordt van hogescholen nog verwacht dat zij leden voordragen voor de expertgroepen?

Suggesties voor kandidaten zijn nog welkom, al is wel één van de expertgroepen (BKE-SKE) nagenoeg rond. Tevens zijn wij nog op zoek naar kandidaten voor het secretariaat van de expertgroep Protocol. De verwachting is dat deze werkgroep in de eerste helft van 2013 actief zal zijn en dat het secretariaat circa 1 dag per week zal vergen. Er zijn hiervoor beperkte middelen gereserveerd uit de meergenoemde € 8 miljoen.

Namens het bestuur,

drs. Ad de Graaf,
secretaris